

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárattól balra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Állategészségügyi egyezmény.

Arad, augusztus 6.

(L. L.) A kiegyezési kérdés — úgy látszik — elvesztette egész aktualitását. Sehol sem tárgyalnak és senkit sem gyanúsítanak. Csak itt-ott merül fel a hírlapok közgazdasági részében egy-egy kis közlemény, mely a bankszabadalom megnyitása körül folyó tárgyalásokra vonatkozik, de a közvélemény e kérdés iránt sem mutat nagyobb érdeklődést, mint akár-mely más kérdés iránt. Aztán ismét csend borul minden hajlékra és az időelötti választási agitációkról szóló tudósítások felé fordul a figyelem.

Minél közelebb jön a felmondás határideje, annál érdekesebbnek kellene lenniök a vám- és kereskedelmi szövetség megnyitása felett folyó tárgyalásoknak és az ország közvéleményét annál nagyobb buzgalommal kellene felvilágosítani e kérdésekre nézve. Tüzetesen elő kellene adni az egyes kérdések állását: megmagyarázni, ez vagy amaz mint volt és mint lesz. A nép elé a vívmányoknak igaz képét kellene állítani és a kormány-nyal szemben igazságosan eljárni, a mely mindazok szerint, ami eddig halatszik, kijelentésének megfelelőleg az ország érdekeit megóvni törekszik és megóvni tudja.

E helyett a merev tagadás álláspontjára helyezkedik az ellenzéki kritika és inkább fürdőstül kiönti a gyermeket, hogy sem megelégedjék az elérhetővel, az anyagi lehetőséggel. Szívesen feláldoz

mindent a mi elérhető, hogy mindent követelhesen, a mi egyáltalán elérhetetlen. Ez azonban nem kiegyezési tárgyalás, hanem hadüzenet, mely csak azért hangzik oly tétozva, mert fél, hogy még kevés követelést emelt. A higgadt közvélemény a közgazdasági békét kívánja és kárhóztatja a háborút minden áron. Követeli az ellentétek kiegyenlítését.

Az Ausztriával való állategészségügyi egyezmény kérdésében az ellenzéki héroszok egy intőszózatot hangoztatnak, mely azt a szemrehányást foglalja magában, hogy a magyar kormány lemond erre vonatkozó követeléséről és egyáltalán elállt volna egy állategészségügyi egyezmény megkötésétől. A magyar követelések közt ez a haszon első sorban a magyar mezőgazdaságot érinti és az új választásokra való tekintettel természetes, hogy a magyar gazda szemé elé kell állítani azt a körülményt, hogy no lám mily bizalmasan és könnyelműen elhanyagolja a kormány ily nehéz időkben a mezőgazdaság érdekét.

Nos hát mindenestre tény az, hogy egy állategészségügyi egyezmény kötéstől elálltak, amde az erre vonatkozó pontozatokat és történt megállapodást a kereskedelmi szerződés keretében juttatják kifejezésre, mely körülmény természetesen feleslegessé teszi a külön egyezményt. Ez irányban megegyezés jött létre, mely megegyezés jóformán az összes magyar igényeket kielégíti a nélkül, hogy ártana az osztrák állategészségügyi érdekeknek.

Az osztrák koronatarományok önkor-

mányzati joga biztosítja nekik azt a jogot, hogy adott esetben egész megyékből sőt egész országreszektől eltiltsák az állatbevitelt az illető koronatarományba; eltilthatják még az átvitelt is. Az osztrák koronatarományoknak ezt az autonóm jogát nem törölték ugyan, mert az egyenlő lenne az erőszakos jogfosztással, a mit azok nehezen tűrtek volna ellenállás nélkül; de megszorították és módosították e jogot. Mint kitűnően értesült forrásból jelenthetjük, ez a megszorítás abban áll, hogy minden egyes állatbeviteli tilalom csak úgy érvényes, ha az illetékes osztrák belügyminiszterium megerősíti, mely megerősítés nélkül ily tilalmat nem lehet kibocsátani és így meg van adva a biztosíték, hogy az ily fontos kérdésekben nem lesznek többé mérvadók a helyi úrdcek. A koronatarományok autonóm jogának módosítása pedig abban áll, hogy a kibocsátott tilalom soha sem szólhat egész megyékre, vagy területekre, hanem csak arra a községre és legközelebbi környékére, melyből járványgyanus állatot vittek be, vagy amelyben tényleg ragályos állatbetegség uralkodik.

E megállapodáshoz képest jövőre lehetetlen, hogy egyes betegségek miatt egész nagy vármegyék állatkivitelét megakasszák. Másrészt csak igazságos és okvetlen szükséges, hogy ragályos állatbetegségek által meglátogatott községekre és azok környékére 15—20 négyszög kilométerig elrendeljék a kiviteli tilalmat. Csak akinek egyáltalán semmi érdeke sincs a mezőgazdaság érdekei iránt, fogja

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Az univerzális köpenyeg.

Irta: Lux Terka.

Van nekem egy gazdag, meg egy kevésbé gazdag nagynéném. Ez a két nagyéne az én és a három testvérem életében a földi gondviselésnek azt a szerepét viszi, a mit az uristen a mezők liliomának gondozásában a többek között magára vállalt: a ruházást.

Es mondhatom, hogy a mi jó nénénk, ha nem is öltöztetnek bársoykontósba, mint az ur a maga virágosmetéit, de megközelíthetetlenül jobban ruháznak bennünket, mint a szigány rajkóit: a kiknek leszámítva fess Adám-kosztümjeiket, az apjuk még egy madzagot is köt a nyakukba a toalet teljes volta kedvéért.

Nagyon sok örömben részesültünk mi már nemeslelkű „ruhászallítóink” részéről, de — őszintén megvallva, — minden testvérek között csak én, — jó adag keserűségben is.

Azaz, maradjunk csak szorosan a mult időknél. Most már másképpen van minden. Most már a testvéreim izlése is megtisztult a sok salaktól; de mikor még hol az ő fejök nem érte el az ebédli asztalunk tetejét, hol meg tul is nőtték a tisztes butordarabot, akkor még botránnyosan rossz izléssel bírtak. En azonban kivétel voltam közöttük. Valami tisztult izlésű fölényvel néztem le az iker-hugom szivárványszínű szoknyácskáit: hanem volt respektusom a nagyanyám előtt.

Ha egy-egy újabb láda ruha-szállitmány érkezett, egyedül az én szavam volt döntő, hogy miő ozéira történik az Emmi néni tuni kájának, meg a Biri néni „bán-bán”jának metamorfózisa.

Egész „szakteknitély” voltam nagyanyám előtt az izlés terén, habár a fiatalság tapasztalatlansága jómagamnak is nyakát szegte többször.

Néném, kik vigkedélyű, kievárosi asszonyok, rózsás kedvüknek szerettek külsőleg is kifejezést adni, bizonyára ezért volt küldeményekben a piros, zöld, meg sárga szín oly sokszoros kiadásban képviselve.

Egyszer egy zöld színben dizelgő béli belépőt kaptunk, a melynek a külsejéből a kisebbik hugom kapott egy kabátkát, a bélését pedig, a mi sötétkék vattázott atlasz volt, a magam számára okkupáltam.

Ebből szinte egy kabát készült.

Hiszen a színe meg is járta, de oh, a hogy először kényeskedtem benne végig az utozán, a főispán-leányok lármás kazoja és hangos megjegyzései értették meg velem: hogy koczkásra tűzdelt „bélésből” nem szoktak külső holmit csinálni.

Volt még keserűségem holmi plaid-del is, a miből én kaptam egy disz-ancugot, csak az volt a baj, hogy ez az anoug rojtjánál és indiszkrét koczkáinál fogva avatott szemek előtt rögtön elárulta alacsony származását.

Hanem mikor megjött az univerzális „fellegajtó”, akkor volt csak öröm.

Valami „kijelentés”-féle dícsugár fonta

körül a nagyon tisztes koru ruhadarab homlokát (vagy mondjuk: a gallérját). Podig nem volt az sem szép, sem valami drága, habár finom masszáju is, meg nem is a gyöngéd nem számára készült, de a kísérő, a melylyel Biri néni elküldte, az tette őt becsessé előttünk.

Nagymamám sirva olvasta a levélből: „Itt küldöm, Lidi néni, imádott, boldogult férjemnek, Pistának a köpenyegét. Becsülje meg lehetőleg. Husz éve őrsöm drága ereklje gyánant, s a mikor megválok tőle, tudom, hogy nem tehetném le méltóbb kezekbe, mint a Lidi néniébe.”

Aztán jött az ajánlásnak ez a profár befejezése:

„Tegyen vele a mit akar.”

— Küldjük a zálogházba, — sietett megjegyezni az iker-hugom.

— Ah! Mind elképedtünk, s a bátyám hátba vágta Marcsát tiszteletlen ajánlataért.

— Halljátok gyermekek! — szólt nagyanyám ünnepeles hangon — méltó kegyeletben fogjuk részesíteni a Pista bácsi köpenyegét. Magamnak csináltatom meg. Az én téli mantillám már ugy is kopott, ugy-e gyerekek?

Mindnyájan elősmertük, hogy a téli mantilla kopott, s másnap a házi varrónék egész ihlettséggel szabta ki a nagyanyám új mantillját.

Az elhullott darabokat is tiszteletteljesen fűszesztedük és egy darabkából pénztartót készítettem nagyanyámnak.

tagadni azt az előnyt, mely a mostani állapotallal egybevetve a történet megállapodásból a magyar állattenyésztőkre származik, de a minden áron ellenzéki mezőgazdák czókmokjába beleillik lármát ütni és az ország közvéleményét félrevezetni.

Ez megmagyaráz mindent!

A szabadelvű párt diadala. Nagybereznán Hegedűs Béla budapesti ügyvéd, mint szabadelvű párti képviselőjelöltet, tegnap nagy többséggel képviselővé választották. Ellenjelöltje, ifj. Nehrebeczky György, látva, hogy kisebbségben van, visszalépett.

Csehek és magyarok. A Bud. Tgbtt. egy munkatársa a napokban beszélgetést folytatott a néhai ő csehek vezérével Dr. Riegerrel, aki, a csehek és magyarok egymáshoz való viszonyáról tett nyilatkozatokat. Elmondta, hogy annak idejében Deák Ferenczel tárgyalt az iránt, hogy a csehek és magyarok közösen védekezzenek a centralizáció ellen. Deák kész volt erre, de bekövetkezett a dualizmus s így a terv nem valósult meg. Felpanaszolja Rieger, hogy a cseh-alaptörvény visszavonásában is közreműködtek a magyar miniszterek, Lónyay és Andrássy. Később dr. Rieger még egyszer beszélt az ügyben Tiszával és sürgette a delegáció reformját, de Tisza azt válaszolta, hogy bár elismeri az intézmény gyöngeségét, de azt jobbal helyettesíteni nem lehet.

Majd azt kérdezi Rieger, hogy Deák Ferencz óta emelkedett-e Magyarországon egyetlen hang is a cseh korona jegainak védelmére? Ellenben mennyi jogtalanság követtetik el napról-napra a nemzetiségekkel szemben. Ily körülmények között, annyi szomorú tapasztalat után, alig van remény a barátságos érintkezés létesítésére s erre vonatkozó óhaj egyelőre bizony csak jámbor óhajtatás marad.

A becsületes Urechia.

— A liga pénze. —

Moldován Gergely kolozsvári professor egy sor könyvet adott már ki, melyekben a magyar-román ügy bel- és külföldi vonatkozásait ép anynyi tudással, mint elmés temperamentummal boncolgatta és magyarásta. Most is kiadott egy vaskos füzetet. „A magyar nemzeti állam nemzetiségi feladatai” czimvel, melyet el kell mindenkinek olvasnia, a ki a nyilvánosság iránt valamelyest érdeklődik. Nagyon sok és nagyon érdekes mondani valója van Moldovának. Ezuttal kiválasztjuk ebből az anyagból azt a bevezető részt, melyben a bukaresti nagypipájú, kevés vagott dohányu komédiást Urechia szenatort mu-

tatja be igazi mivoltában. Moldován fejtegetései így hangzanak:

A dolgok természetes rendje az lett volna, hogy az interparlamentaris kongresszusnak Magyarországon való megjelenését maga Urechia ur követelje a tavalyi brüsszeli kongresszuson. Miért? A bukaresti kultur-liga és az általa fizetett magyarországi sok román előharozos ebben a küzdelemben azt állították, hogy a magyar barbar, ázsiai horda, a melynek semmi kulturája nincs; szokásaival, erkölcsiivel, az európai civilizációnak szegényére válik. Ezen természetes vadság kitolyása a nemzetiségek elnyomása; a gyermekeknek elrablása az édes anyai keblekről, a tömlözők megtöltése martirokkal, erőszakos magyarosítás, ázsiai állapotok és intézmények. Mindezeknek a tetejébe szembe állították a román államot, a román fajt és a kulturát és kimondták, hogy az égi magasságban felette áll a magyaré: Keleten csak a román nép bír civilizáló hivatással. Ez volt a tenorja az Európában terjesztett számos rópiratnak a magyarok ellen.

Nos, hát ha a magyar államban az állapotok valóban ilyenek, akkor Urechia urnak követelnie kellett volna a nemzetközi kongresszusnak Magyarországon való megjelenését, hogy vádjait a helyszínen szemtől-szemben igazolhassa. Es követelnie kellett az interparlamentaris kongresszusnak bukaresti üléséhez is, hogy a román faj fölényét, a román állam kulturáját a magyaroké felett ad oculos demonstrálhassa. Mert ha igaz az, a mit e kérdésben a magyar állam belviszonyairól Urechia és társai után Európában az utolsó sánta veréb is csiripel, ha ő józan gondolkozásu volna és jellemre nézve ép, akkor örülnie kellene, hogy alkalmat nyíljon állításait kézzel foghatólag be is bizonyítani és ezzel a kérdést a maga javára eldönteni.

En ugy gondolom, hogy annak az összeszedett nemzetiségi kongresszusnak, a mely kevéssel a brüsszeli interparlamentaris gyűlés előtt a bukaresti liga parancsára és pénzen Budapesten összeverődött, az lett volna a legfőbb kötelessége, hogy Európát ünnepélyesen ő maga hívja meg a magyar államba, hogy azt a sok vádat, a mit addig a magyar állam ellen a magyarok háta megett orvul szélnek eresztett, végre valahára férfiasan, szemtől-szemben a helyszínen már tényekkel is igazol-

hassa; hogy a magyarságot a felhordott tények és bizonyítékok súlyával agyon üthesse és azt az ügyet a románság előnyére egyszer s mindenkorra ketté vágassa.

Es hogyha a magyar államban a magyarok szenvedélyei csakugyan annyira elvadultak volna, mint ahogy mindez az Urechia-féle existenciák által állítva volt; hogyha a magyar nemzetnél a civilizáció és a kor eszméi annyira fogyatékosak volnának, hogy a nemzet európai rátermettsége, államalkotó és fenntartó ereje kétségbe volna vonható, akkor azon az interparlamentaris kongresszuson a magyar képviselőknek küzdeniök kellett volna mindazon törekvések ellen, a melyek Európa képviselőinek Budapesten való összejövetelét csőlőzták, nehogy az ellenfél a maga vádjait a helyszínen tényekkel igazolhassa!

Ez lett volna a dolgok logikai rendje. A logika azonban a liga embereiben és tényeiben soha sem volt felfedezhető. A magyarok az interparlamentaris kongresszuson Európa képviselőit a legünnepélyesebben maguk hívták meg Budapestre, mintegy azt mondva: „En a megrágalmazott, a bevádolt nemzet meghívom Európát ezredéves ünnepélyemre, hogy megbírálja ezeréves multamat, kulturámat, intézményeimet s hogy európai rátermettségem, államalkotó erőm felett ítéletet mondjon. Alkalmat adok ellenségeimnek, hogy a helyszínen vádjait igazolhassa!”

Csodák csodája! Urechia ur és társai, a helyet: hogy markukba nevetve, két kézzel ragadták volna meg a rendkívüli kedvező alkalmat, Európát a vitás területen látni, — látjuk őket toporzékolni, tiltakozni, fenyegetőzni az ellen, Európa ne hogy betegye a lábát Magyarországra, mert őket az bántaná, sértené. A liga tehát a bizonyítás elől kitért és a nyílt csatából szegyenletesen meghátrált. Ő, aki mindig Európa igazságérzetére hivatkozott, most fél, hogy Európát egy pár diszebéd, a vendégfogadással járó egy kis megtiszteltetés megvesztegeti és igazságos ítéletében befolyásolja. Az interparlamentaris kongresszus sujtó ítéletet hozott a politikai szélkakaskodás ezen fogásai felett, a magyarok győztek.

Megdöbbszentő voltja dologismerőkre nézve Urechia urnak egy belga ujságban (L'Etoile Belge) a brüsszeli kongresszus folyama alatt itt következő nyilatkozata:

„A kultur-liga, amelynek elnöke vagyok, missziójának tekinti, hogy terjeszse a közsoktatást a román fajú népesség közt, amelynek erkölcsi érdekeit is védelmezi. Bukarestben székel és nem kevesebb, mint 200,000 tagja van, akik havi egy frankot fizetnek be. Segédforrásaink, a melyekkel rendelkezünk, bár jelentékenyek, alig elegendők a számos iskola fentartására és azokra a különféle intézetekre, a melyeket a román faj nevelésének és emelésének a czéljából alapítottunk.”

Urechia ur azzal a 200,000 ligai taggal és a tetemes jövedelemmel tavaly előtt dicsekedett volt a „Deutsches Volksblatt” levelezője előtt is, csak hogy akkor azt állította, hogy az a rengeteg jövedelem „erdélyi testvérei politikai érdekében használtatik fel.”

En, a ki figyelemmel kísérem Urechia urnak és a ligának minden mozdulatát, bár ezekkel más helyen, érdemükön felül többet foglalkoztam már, nem tehetem, hogy ezen szédelő újabb állítását a maga mértékére le ne szállítsam.

Urechia ur vagy a „D. Volksblatt”, vagy a „L'Etoile Belge” levelezőjének mondott valótlant. Mert ha a rengeteg ligai jövedelem a „D. Volksblatt” szerint az erdélyiek politikai czéljaira fordított, akkor természetesen nem

S osodák csodája! az a pénztartó sohasem volt, mint a többi társa: üres.

Az a köpenyeg valami babonás szerencsét hozott a házba.

A hogy felvette nagyanyám magára a belőle készült mantillát, attól fogva nem bántotta őt a közsvény. Valósággal megifjodott benne. Sőt, meg is szépült. Madame Ninon de L'Enclos az ő hetven éves szépségével sibujhatott volt mellette.

Es napról napra, valami osodahatást fedezett fel nagyanyám a köpenyegnek házukba érkezése óta. Egészségesebbek lettünk, az éléskamaránk megtelt, nagyanyám egy husz év óta húzóó örökségi perét megnyerte és ezt mind a búvós köpenyeg érdeméül számítottuk fel.

Ha valami kijárni valója volt nagyanyámnak, akármelyik szakában az évnek, a világért sem ment volna el a köpenyeg nélkül. A köpenyeggel a siker biztos volt.

Egy nyári napon lihegve jött haza valami ügyvéd-rokonától, s míg izzadtan gombolta ki a vastag ruhadarabot, szakadtan szólt:

— Terike, holnap megyünk Pestre. Erted, madaram? Megyünk a miniszter ur ő excellenciájához.

A testvéreim majd megpukkadtak az irigységtől. En mag gögösen felvetett fejfel, hátratett kezekkel sétáltam el előttük, s impertinens mosolylyal néztem a szemükbe.

— Látjátok, — szóltam, — ha most ti nektek is volna egy keresztmamátok, a ki

nektek hagyott volna házat, meg a ti keresztmamátoknak is volna egy fia, a ki nem akarja odaadni a házat, akkor most ti is mennétek Pestre, meg ti is látnátok egy eleven minisztert.

Es nagyanyám valami emberfeletti hősie kitartással várakozott a miniszter előszobájában, magán hordva a búvós köpenyegét egy 28 fok meleg nyári napon.

De az enyém is lett a keresztanyám háza!

Szegény jó nagyanyám halála után a bátyám vette jogos tulajdonába a köpenyegét. Mikor az érettségire készült, egy kabátot csináltatott belőle magának és ha azt hiszik önök, hogy mindennek daczára sem tette le az érettségit, akkor nagyon tévednek.

Az iker hugom, mikor tizennyolcz éves lett, azt mondtam a bátyámnak:

— Marosát férjhez kellene adni.

— Ahá, a köpenyeg kell ugy-e?

Marcsa elragadóan nézett ki a tess kis fekete dolmánykában, a mikor három hóval előbb elment Emmi nénihez látogatába; csak a dolmányját vitte magával, s mikor visszajött már egy völégényt is hozott.

Az univerzális köpenyeg most az én birtokomban van.

Nékem is ozélom van vele. Valahányszor lefűök egy-egy tározát megirni, magamra öltöm. Harem hogy én ne látszódjam babonásnak, azt mondom, hogy pietásból, osaládi tradicióból teszem.

Pedig dehogy.

juthatott román iskolai czélokra is és Urechia ur a „L'Etoile Belge” levelezője előtt nem állíthatta, hogy a ligai vagy a románság iskolai czéljaira lett eddig felhasználva.

Hol van tehát az igazság?

A liga rengeteg vagyonából egyetlen román iskolát nem segélyez, egyetlen szegény román gyermeket fel nem nevel, egyetlen kultur-mozgalmat sem támogat. — Számadásait egyetlen közgyűlés sem vizsgálta meg. — Sem Romániában, sem nálunk egyetlen román lap sem hozott kimutatásokat a liga által segélyezett iskolák számáról, a segélyezés mérvéről, a liga kulturális eredményeiről, a számadások összegeiről és a rengeteg összegek hová helyezéséről.

Hová lett a pénz? Miféle kulturintézményekben nyilvánul a nemzet több milliónyi adakozása, ha a bukaresti liga csakugyan kulturozókkal bír?

Maradjunk meg szigoruan e pontnál. — Urechia ur állítja, hogy a liga „segédforrásai bár jelentékenyek, alig elegendők a számos iskola fenntartására, a különféle intézetekre, a melyeket a román faj nevelésének és emelésének a czéljából alakítottunk.”

Helyes. Minden tisztességes társulat évenként külön nyomtatványok és a sajtó útján tájékoztatni szokta tagjait s a világot a maga munkásságáról, s az elért eredményekről. És különösen szükséges ez egy oly egyetnél, mint a liga, melynek pénztára számára egykor hangzatos jelszók befolyása alatt egy nemzet milliókkal áldozott.

Hát vajon ezen frázis helyett nem lett volna czélyszerűbb és hasznosabb a brüsszeli kongresszus tagjainak és a „L'Etoile Belge” levelezőjének egy kimutatással szolgálni az iskolákról, intézetekről és intézményekről, a melyeket a liga feállított és tényleg segélyez?

A romániai ujságokból gyakran értesülünk arról, hogy a liga pénzével ez is, az is visszaélt, de oly nemű kimutatás, a mely arra volna szánva, hogy a 200,000 ligai tag, a közvélemény tájékoztatva legyen a rengeteg ligai jövedelem hová fordításáról, olyan nyomtatvány napvilágot még nem látott, következésképp ilyen kimutatással Urechia ur a „L'Etoile Belge” levelezőjének sem akkor, sem később nem szolgálhatott.

Az erdélyi magyar kultúregylet, a melyről a liga emberei országvilág előtt hirdették és terjesztik, hogy az erdélyi románság magyarságára czéljából alakult, de a melynek valódi hivatása az erdélyi magyarság megóvása, kiművelése, a sajtó és saját nyomtatványai útján havonként részletesen tájékoztatja a világot minden egyes tényéről, a befolyt pénzek becsületes kezeléséről; nyilvántartja az iskolákat, intézeteket és intézményeket, a melyeket alakít, fenntart és segélyez, úgy hogy minden polgárnak tudomása van az utolsó fillér elhelyezéséről is, de a liga 200,000 tagja között, az egy Urechia elnökön kívül, egyetlen egy sincs, a ki tudná, hogy a nemzet áldozatkészségéből összeadott rengeteg vagyon hová lett, vagy hol vannak azok a liga által megteremtett kulturális intézetek, vagy iskolák, a melyeket a liga segélyez.

Urechia ur be tudta mutatni a Budapesten összeváltott nemzetiségi kongresszus határozatait és Russu Sirianult, mint mártírt, a ki a liga kegyelméből a magyarok fogságát csakugyan megizlalta, de nem tudott felmutatni Brüsszelben egyetlen adatot, mely-

lyel a liga kulturális tevékenységét igazolhatná. Es Urechia ur bárhol is megfordult Európában, mindig készen volt a magyarokat, a magyar intézményeket gyalázó röpiratait kínálni; a nemzeti gyűlölködést és a faji harcot hirdető nyomtatványaival a kedélyeket háborgatni, de nem tudott egyetlen sornyi írást felmutatni arról, hogy a liga a béke, a civilizáció és a szeretet szolgálatában áll és Európa keletén azoknak érdekeit védelmezi.

A dolgok ezen állásában a valótlanágok nagymestere Urechia ur a brüsszeli kongresszust, a világot, fennebbi nyilatkozatával a maga czéljai felől szándékosan és roszhiszeműleg tévuttra akarta vezetni, hogy a liga létjogosultságát igazolhassa s hogy czélját Európában népszerűvé tehesse. Ez erozul títése az igazságnak. Bámulnom kell a romániai türelmet; öt millió ember abból az államból tudja és lelkében meg van győződve, hogy Urechia ur a románságot megbélyegző hazudozás terére lépett, hogy a liga nem segélyez egyetlen iskolát és nem állított fel egyetlen kulturális intézményt sem; hogy a liga nem a civilizációt terjeszti, hanem hogy egy erkölcstelen gyülekezet, a mely a hazaárulást erénynek prédikálja és az 5 millióból még sem akad bár egy, a ki nyilván megbélyegezze Urechia urat és tiltakozzék a civilizáció nevében üzött ezen erkölcstelen szédél-gése ellen.

Hol van az igazság és hol van a pénz?

Elkallódott. Elutazgatták külföldön Urechia ur és társai; elnyelték a Mangra, Rusu, Sirianul és Rác-féle mártírok azokkal a nemzetiségi konferenciákkal, kongresszusokkal, körmenetekkel és komédiákkal, a melyekkel benn és külföldön nyomást akartak gyakorolni a magyarra, hogy ez lemondjon ösi jogairól s hogy átadja helyét oly existenciáknak, a melyek jellem, erkölcs és tudás dolgában sem nekünk, sem Európának biztosítékot adni nem tudnának békés czéljaikat illetőleg. Európa közepén, a magyar államban, egy második Macedónia támadna, a hol a gyilkos s a faji szenvedély a civilizáció és béke nevében az európai internacionális béke-kongresszusok nagy gyönyörűségére orgiákat rendeznének. A magyar supremacia megszűnik, következni fog a bilincs és a gyilkos korszaka. Ennek a korszaknak az előharcosa Urechia ur és azok, a kik a liga pénzén hazafiaszkodnak. Ennek a korszaknak a kulturáját terjeszti a liga ma a faji szenvedély felkorbácsolása, az erkölcsök elvadásása és a felebaráti szeretetnek teljes száműzése által. Ez az igazság. Ezek az Urechia-féle iskolák és intézetek, a „melyek a román faj nevelésének és emelésének czéljából alapítottak”.

Sem az interparlamentaris kongresszus, sem semmiféle civilizált egyén nem rokonszenvezhetik ezen iskolákkal. Sem a faji együvé tartozás, sem a baráti viszony, sem semmiféle érdek nem követelhet akkora áldozatot, hogy azokkal tartssunk, a kik ügyöket a szeretet és ildom mellözésével közönséges hazudozásokkal védelmezik és terjesztik. Kijelenttem nem egyszer, hogy Urechia, a liga európai kalandozásában a hazudozások ezen fogásaival nem sokáig tarthatja fenn magát. Az idő bekövetkezett! benn Romániában már nem adóznak a liga czéljaira, hallgatagon elfordulnak tőle; Brüsszelben pedig az interparlamentaris kongresszus a leghatározottabban elítélte Urechia béke-rontó törekvéseit s a magyarok igazát kiszolgáltatta.

A magyarok a pernek ezen részét fényesen megnyerték.

De könnyű volt a magyaroknak a pernek ezen részét megnyerni, mert ott és oly módon

voltek megtámadva, a hol és a minek semmi jogosultsága nem volt. Európa nem szentesítheti egy tisztán belügyben valamely kül-állam beavatkozási jogát, mert ez által felforgatná a nemzetközi jogot, az államok fennállásának egyik legsarkalatosabb biztosítékát, az önrendelkezési jogot. És könnyű volt visszaverni a támadást, mert olyan emberek részéről történt, a kikben nem volt semmi nemesebb érzés; a faji gyűlölet, az ártani akarás volt az eszköz és a czél.

Az ügy a magyar államnak tisztán belügyi kérdése, a melyhez a külföldnek semmi köze nincs. De a mily könnyű volt a külföldet meggyőzni erről az igazságról és arról, hogy a támadók koholmányok és valótlanágok terjesztésével akarták legyőzni ellenfeleiket, épp oly nehéz e belügyi kérdést akként megoldani, hogy az állam belső ellenségei az intézmények erőssége és biztossága által elszigeteltessenek, hogy hatásuk a kedélyekre ne legyen. Már ebben a belügyi harcban a tisztességes és a becsületes fegyverek alkalmazását semmiféle törvény elő nem írja. A felek meg fognak küzdeni a maguk módja szerint. Nagy kell, hogy legyen a magyar nemzet bölcsesége, ovatossága, türelme, de ereje is, hogy ezt a százfejű belső szörnyet megsemmisítse.

Tanulmányok a kiállításból.

— Ös Budavár. —

(Befejező közlemény.)

Budapest, augusztus 6.

Nem tartozik ugyan szorosan O-s-B u d a v á r az ezerevévi kiállítás keretébe s nincs is annak területén, hanem az állatkertbe épült s abból mintegy 10,000 négyzetméter területet foglal el s akként van konstruálva, hogy a régi budai várat mutassa be úgy, a midőn a török hódoltság idejében, 300 évvel ez előtt volt.

Két bejárata van. A főbejárat a hajdani bástya-kaput tünteti fel s az ugynevezett fehérvári kapunak sikerült utánzata. Ezen bejáró a czirkuszszal szemben van a Hermína uti körúti vasút végében. A másik bejáró a bécsi kapu a faluból vezet a pazarul felszerelt szórakozások eme helyére.

A főkapun belépve, kellemes látvány tárul fel előttünk. A zeg-ziges utcák, az ódon házak, mecsetek s tartuló bazárok, kávé- és színházak, a mecsetek, vendéglők megannyi érdekes emlékei a gyászos multnak.

A főbejáron túl találjuk a vár előudvarát két bástya toronnyal, a tűzoltó őrséggel s a rendőrségi laktanyával, melynek tözsomszédságában van az egészségügyi személyzet helyisége. Az utca további folytatásában találjuk Mátyás korából a könyvmásoló intézetet. Az alkalmazást nyert személyzet annyira udvarias és előzékeny, hogy a látogatóknak azonnal okmányt állít ki a látogatásról s egyúttal intézkedés tétetik, hogy a neve az „Ös Budavár” czímű, naponként megjelenő hírlapban közzé tétessék. E czélra a „Kozmos” műintézet bocsátotta használatra saját nyomdájának gépezetét. A balra nyitó utcában találjuk a posta- és táviróhivatalon kívül még a régi fullajtárak helyiségét.

Ezen utca végén szembe találjuk a régi budai városház hatalmas épületét. Körülötte a tágas „Szent-György-tér” terül el, a hol a hős Hunyadi László fejeztetett le.

A városház földszinti átjárójának oszlop-csarnokát találjuk. A homlokzaton ezen felirat olvasható: „Grand Caffé Os Budavár.” Ezentúl rövid szak utcák vezetnek, melyeket számos szép magánház diszit. A tér baloldali részét magyar főurak régi lakházai zárják körül, a sarkán pedig a vallon tisztek freskóval ékített házai foglalnak helyet, melyektől mélyebbre benyúlva egy régi sváb korcsmá van. Tul az utcán a magyar főurak megszálló helyeit találjuk, Madam Duvernois élő szobrájának utánzataival. A vendéglő udvarán felállított sátor alatt a bajaderek almaest tanzai s rossz török muzsika nyújt többé-kevésbé szórakozást. A jobb oldali sarkon levő épületben van a „Tükör” labirintus és harem, a melyet inkább csak férfiak látogatnak az in-

diskrét mutatványok miatt. Azontul ismét a magyar házak és Dréher nagy sörcsarnoka foglalnak helyet, hol mérsékelt áron ételt és italt szolgálnak ki.

A városházzal átellenben van az ország-bírák háza, a fényes berendezésű király-pavillon, mellette a „Telefon Hirmondó“ hallgató szobája. A tér közepén szép török kioszk áll, melyben Serly Lajos 76 tagból álló zene és énekkara mutatja be a magyar dalokat Tinódytól korunkig.

Os Budavár második érdek pontja a Corvin tér, melynek szegélyét a bécsi kapu két oszlopa tornya képezi. A kapun túl egy szerb vendéglő ékeskedik, a bal felüli torony mellett, illetve a toronyban Sciopicon, a jobb oldalon pedig: „Utazás a Rivierán“ című mulató helyet találjuk. Balról régi városház, a saroképületben pulseniozi sörgyár vendéglő, a miből nem egy hasonló példány látható. E mellett van egy nyílt színpad, a melyen esetenként mulatságos, népies előadások tartanak. A tér közepén van egy díszes keleti pavillon, hol Zierer bécsi hírneves karmester zenekara szok hangversenyt rendezni.

A harmadik nevezetes tér a mecset-tér. Itt emelkedik karcsú minarettjével a díszes, kupolás mecset, mely rácsosított kerítéssel van körülvéve. Esténként többször van török isteni tisztelet, melyet ugyanazok közül sokan megtekintenek. Érdekes azon szokatlan ima, melyet a minarett torrazsán a műezsinek végeznék az esteli órákban.

A mecset előtt van egy török kut, a melyben az imán lábait mossa, mielőtt a templomba lép. Ezzel szemben áll a török kávéház, hol kitűnő mokka kapható.

Innét visszatérve a bécsi kapuhoz, utközben találjuk a budai polgárok börtön helyiségét, mellette a város bíró házat széles lépcsőházzal. Benn a házban szép kilátás nyílik a halászbástyáról.

A városbíró háza mellett van egy török fürdő az itt időző mohamedánok részére. A minarettel szemben török-bazár, a hol keleti kereskedők és iparosok állandó vásárt tartanak.

Tovább találjuk a Dréher-vendéglő által ketté osztott „Templom-tér“-t, melynek elejét kisebb polgár házak foglalják el, melyek sorában a várórség laktanyáját, mellette a Holden színházat Skótországból, a „Faktos“ névű kis oszarnokot világhírű bábujaival. Szemben van ezzel a Beatrice királyné udvar háza olasz reneszánsz stílusban építve. Tul ezen találjuk a Mátyás király idejében épült Szt. György templomot, melyben a szent föld plasztikus panorámája látható a szent-család életére vonatkozó szobrokkal.

Bármerre haladjunk is, lépten-nyomon találkozzunk kaftános törökökkel vörös fezzel, vagy fehér turbánnal, kik szívesen kínálják a gyöngyös erszényeket, borostyán-szipkákat, csibukot, botokat s egyéb keleti árukat.

Egy estét itt eltölteni olyankor, midőn az igazgatóság tünnepelet rendez, igazi élvezet. Az érdeklődők ezrei, nem, tizezei tolonganak itt a szép látványosságban gyönyörködve. Igazi unikum a rengeteg, apró villamlámpákkal feldíszített fák kivilágítása. Egy darabot látnunk közvetlen közelünkben a csillogó égből, mely szerte hinti ragyogó fény sugarait. Eleven, pezsgő élet, vidám jó kedv hangzik minden felé s csak a hajnali órákban áll be ismét a csend, melyet a következő nap alkonyatáig mi sem zavar meg. Nappal kevés a látogató, de ha leszállt az alkonyat, Os Budavárának minden zuge-zuga benépesül s a nappali csendet felváltja a mulatók jó kedve.

REBUSZ.

Halál a lókereskedőkre!

(Befejező közlemény.)

Arad, augusztus 6.

Nem a kis tenyésztő szorult helyzete igényel megfontolást, mert hiszen ő lovát csak akkor is annak a lókereskedőnek adja el, akinek akarja. Hanem a lókereskedő, ki ha lova a kijelölt ezélnak meg nem felel, betétkötött tökéjének forgatása érdekében vesztésséggel kénytelen a lovon tudni. Hiszen elég sürűen fordul elő az az eset, hogy a lókereskedő azt a lovat, melyet 800 frtért vett, egyideig táplált, gondozott javított, miután a kívánt

ezélnak meg nem felelt, 100 frtért kínálta vissza az eladó kis tenyésztőnek.

S a kis tenyésztő, ki ezáltal lovát 200 frt nyereséggel és jó állapotban szerzette volna vissza, nem reflektált rá.

Az a kis tenyésztő mindenesetre jól tudja, hogy miért adja ő oda a lovat a lókereskedőnek s miért nem viszi közvetlenül a katonai lóbevásárló bizottság elé; tudja az a gazda nagyon jól, hogy az esetleges 40-50 frt, melylyel a lókereskedő talán olcsóbban veszi meg lovát, mint venné a bizottság, nagyon is felér azzal a nagy rizikóval, mellyel a közvetlen „remonda vizitá“-ra való elő vezetés jár.

Mert hogy azon körölmény, miszerint a hadseregnek nagyon nehéz megfelelő lovakat összeválogatni, a czikk író óhajta szerinti mód alkalmazásával mit eredményezne, egy egyszerű, tapasztalatokon alapuló tény bizonyítja legjobban:

Egy nevezetesebb országos vásárból, p. o. a B.-Gyulaiból, hová 3-4 ezer lovat hajtának fel a kereskedők, alig képesek katonai czélokra megfelelő 30-40 drb lovat vásárolni és ezekből is biztosan 30-40%, sőt gyakran ennél több is, mint kiseljeztett, a kereskedő nyakán marad, melyeket aztán kijavított állapotban potom áron kénytelen eladni. Eszerint tehát említett 4000 ló közül tényleg alig válik be 25-30 drb. Most már, ha azon gazdáknak csak felét biztatnók föl, hogy készítsék elő lovaikat — mondjuk, 1000 gazdát, mint 2000 ló tulajdonosai — és ezek közül a tapasztalat szerint 30 gazdát érje a szerencse hogy lovát mondjuk 50 frttal drágábban értékesíthesse, mintha kereskedőnek adta volna, így a 30 tenyészgazda tényleg összesen 1500 frttal többet kap lovaiért, ellenben a többi 970 tenyésztőnek — ha miadegyikének csak 30 frt költsége volt az elővezetésre való előkészítés körül — összesen 29,100 frt tényleges kára van, vagyis ezen eljárás mellett a lótenyésztők összessége 29,100 forintot megkárosításért 1500 forintot jatalomban részesül.

Am de hol van itt a kis tenyésztők érdekeinek a czikkíró által az ezen mód alkalmazásával kilátásba helyezett kedvező alakulása? Ha a lókereskedők kizárása által a tenyésztőkre nézve ily szomorú eredmények mutatkoznak s czikkíró a tenyésztők érdekeinek s helyzetének javítását czélzó eszméjéhez hű akar maradni, úgy még csak egyet kell kívánnia, elégedjék meg a hadsereg rosszabb lóanyagával és fizesse meg annak árát valamivel jobban, mert ezáltal a tenyész gazdákon mindenesetre segítve lesz. Hogy aztán ez esetben lóanyagban nem fogunk „az összes nemzetek előtt“ állani, Ő felsége nem fog a „legnagyobb elragadtatással“ beszélni az előtte ágyukkal elvágató tüzérlovakról, az már minden kétségen felül áll. Avagy mindez nem baj, csak halál a „lócsiszárok“-ra?

A kereskedelem minden ága a körölményekhez képest már úgy a mint — támogatásban részesül vagy legalább is mutatkozik az erre való igyekezet, csupán a lókereskedés az, mely az alaptalan eilenszenv, a tájékozatlanság vagy talán más valami folytán a legjobb esetben is közönyben, nem törődömségben részesül.

Sőt ma már ez az elfogultság annyira megy, hogy egyes előforduló visszaéléseket rögtön általánosítva, nagy hangozattal hirdetik a hamis elvet: csupa visszaélés a lókereskedés, tehát ki kell irtani, mert a tenyésztők különben tönkre jutnak. Hiszen nem is tagadható, hogy a szédelgésnek nagy terrenauma kínálkozik a kereskedelem ezen ágában is, de melyik kereskedelmi ág az, melyből a visszaélés ki van zárva? A mód, melylyel e visszaélés-

nak végét vethetünk, nem abból áll, hogy mindentől eltekintve, hamarosan halált kiáltunk a lókereskedők fejére, hanem az, hogy módot és alkalmat nyújtunk a lókereskedőnek is, hogy oly műveltségi fokra emelkedhessék, hogy mint igazi kereskedő országunk egyik lényeges kereskedelmi tényezője legyen. Mert a tenyészgazdák érdekeire nézve egy jottányival sem lényegtelenebb a lókereskedő, mint a sertés vagy szarvas marha kereskedő. De tiltsuk csak ki ezeket a vásárolókról, majd meg látjuk, mit szólnak hozzá a tenyésztők?

Avagy talán más szempontok követelik meg a lókereskedők elnyomását? Az a lókereskedő talán munkájával nem úgy törekszik családját fenntartani, mint más jóra való kereskedő, avagy nála magasabb „szempontok“ megkövetelik, hogy elvegyük tőle a módokat és eszközöket, melyekkel családtagjait a társadalom hasznára munkás és szorgalmas egyedekké felnevelhesse?

A józan ész bizonyára megadja rá a feleletet.

Végül még egyet. Ha czikkíró ott, hol kellene: a kereskedelem egyes ágaiban a lókereskedés elnyomása által túlságos egyenlőtlenségre hajló érzetet árul el ott hol nem kellene a „lókereskedő“ és „lócsiszár“ illetve „lókupez“ elnevezések tekintetében a legkitartóbban hódol az egyenlőség elvének.

Mindenesetre furcsa, hogy egy a lókereskedésről czikkező nem bír tudomással arról, hogy e fogalmak nem identikusak, s hogy összezavarásuk nagy tájékozatlanságra vall.

De hát mindez nem gátolja meg a magára törő eszme büszke szárnyalását.

„Halál a lókereskedőkre!“ Z. L.

IDŐJÁRÁS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 755.8 milliméter, délután 2 órakor 755.3 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 25.4, délután 2 órakor C° + 28.5. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK 8, délután 2 órakor DK 5. Felhőzet: reggel felhős, délután többnyire borult. Csapadék az azóbbi 24 órában: 0 milliméter.

IDŐJOSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Augustus 7. —

Szeles. — Változó felhőzet. — Hűvös. — Eső.

HIREK.

Arad, augusztus 7.

Naplirend:

Augusztus 7. Péntek. Róm. kath. naptár: Kajetán. — Protestáns naptár: Kajetán. — Görög-keleti naptár (julius 26.): Hermet. — A nap kél 4 óra 47 perckor, nyugszik 7 óra 23 perckor. — A hold kél 2 óra 27 perckor, nyugszik 7 óra 2 perckor.

Augusztus 8. Gyógyászati egyesület aradi járásának gyűlése Aradon.

Augusztus 12. Városi közgyűlés délután 4 órakor. Augusztus 16. Alsó Fehér-Körös ármentesítő társulat gyűlése Borosjenőn délelőtt 9 órakor.

Augusztus 18. Az amerikai szőlőtelep szövetkezet közgyűlése délelőtt a kereskedelmi és iparkamarában.

Augusztus 19. Jegyzőválasztás Borosjenőn. Szabadságharozt emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10-12 óráig, délután 2-5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8-4 óráig és pénteken 11-12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Vonatok indulása Aradról. Budapest felé: Személyvonatok reggel 3.—, d. e. 11.20, este 9.35, tehervonat személyszállítással d. u. 3.56, gyorsvonat 8.18 d. e. Csabáig: 5.10 reggel naponta, 12.— délelben (csak pénteken.) Tóvis felé: Személyvonatok 6.30 reggel, 4.30 d. u., tehervonat 7.25 este, gyorsvonat 7.02 este, 5.30 borsinig: Személyvonat 2.30 d. u., Badnig: 6.55 reggel (csak vasárnap, ünnepnapok és búcsó-napokon.) Temesvárig: Személyvonat 6.20 reggel, 11.25 d. e., vegyesvonat 5.— d. u. Szeged felé: Személyvonat 4.45 reggel, 8.44 d. e., vegyesvonat 4.10 d. u. Nagy-Halmágy felé: Személyvonat 6.35 reggel, 1.50 d. u., vegyesvonat 11.55 d. e. Moxdhegyesig: Vegyesvonat 2.30 délután.

Vonatok érkezése Aradra. Budapestről: Személyvonat 6.05 reggel, 8.17 d. e., 8.55 d. u., gyorsvonat 6.52 este. Csabáról (minden pénteken) 7.— reggel. Szolnokról: 8.47 este. Tóvisről: Személyvonat 8.55 este, 6.54 reggel, 10.50 d. e., gyorsvonat 8.08 reggel. Badnáról: (csak ünnep, vasárnap és búcsó napokon) 9.19 este vegyesvonat, mindennap d. u. 8.12 tehervonat

személyszállítás. Temesvárról: Személyvonat 8.44 d. e., 10.55 este, vegyesvonat 0.43 d. e. Szegedről: Személyvonat 6.42 este, 10.25 éjjel, 8.45 d. e. Nagy-Halmágy felől: Személyvonat 8.08 d. e., 6.31 este. Vegyesvonat 11.05 d. e. Mezőhegyesről: Vegyesvonat 12.50 délután.

— A király az őszi hadgyakorlatokon. A király a magyarországi őszi hadgyakorlatok második felében is részt fog venni és a végből szeptember 19-én Csáktornyára, majd Zala-Ujvárra megy, ahol öt napig Festetics gróf kastélyában fog lakni. Beck báró vezérkari főnök szállása szintén ott lesz. A kastélyt ez alkalomból teljesen átalakították. Ottó, Jósef és Rajner kir. hercegek szállásait is előkészítették már. A király kíséretét és udvari személyzetét a tágas Zrinyi-kastélyban szállásolják el és már a napokban husz waggon butort szállítanak oda Bécsből. A miniszterek, főispánok és a küldöttségek tagjai Csáktornyán lesznek elszállásolva. A király ott tartózkodásának idejére Csáktornya és Zala-Ujvár között táviró- és telefonösszeköttetést létesítenek.

— Az arad-hegyaljai villamos vasut. A kereskedelmiügyi magy. kir. miniszter folyó évi július hó 7-én kelt 41047/896. számú intézkedésvényével Péterffy Antal és Pless Mór aradi lakosoknak a tervezett arad-hegyaljai villamos vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta. A tervezett vasut a hegyaljai szőlőbirtokosok igényeit kívánván kielégíteni, oly utirányban van tervezve, mely az igényeknek a legkimerítőbben megfelel. A villamos vasut Mikalaka, Glogovác, Mondorlak, Csiosér és Szabadhely községek érintésével Gyorokig és innét egyfelől Kúvinon és Kovasszinczón át Világosig az ottani piacotérig, másfelől Ménesen, Paulison keresztül Barackáig, illetve az ottani szőlőoltvány telepig fog vezetettüni. Az alispán ez intézkedésvényről értesítette az aradi főszolgabírói hivatalt azon kérelemmel, hogy az érdekelt községek előjáróit utasítsa az engedélyesek avagy megbízottaiknak esetleg hatósági támogatására.

— Bizottság! Ülések a vármegyén. Ma délelőtt 9 órakor tartja Aradvármegye köziga z g a r á s i b i z o t t s á g a augusztus havi rendes ülését, majdnem kivétel nélkül a kisebb jelentőségű ügyeket magában foglaló tárgysorozattal. Ugyancsak ma délelőtt 11 órakor a megyei mezőgazdasági bizottság is ülészik. Az előbbi Fábian László főispán, a utóbbi Solyomossy Lajos báró elnökléte alatt.

— Aradváros közigazgatási bizottsága ma délután 4 órakor tartja meg augusztus havi ülését Fábian László főispán elnökléte alatt a városháza tanács termében.

— Aradról a vaskapuhoz. A Vaskapunál szeptember hóban lefolyó megnyitási ünnepélyekre az ország minden részében megindult a készülődés. Mint értesülünk, a hasznai öszes sportegyletek együttes kirándulást rendeznek ezen alkalomból a Vaskapuhoz s megragadják az alkalmat, hogy egyuttal Aradot is megtekintsék. Budapesten fognak gyülekezni s szeptember 24-én reggel kelnek utra Aradon és Temesváron át. Aradon az nap déli 12 órakor érkeznek és ünnepélyesen felvonulnak a vértanúk szobrához, a melyet fel fognak koszoruzni. Ezután a „Fehérkereszt“-ben disztribúció lesz. Délután 3 órakor tovább utaznak a sport- egyesületek Oravicza felé. Az ut négy napra van tervezve s az Aradon való ellátással együtt egy személynek 39 frt 50 krjába kerül.

— Az adókvető bizottság működése. Az aradvárosi adókvető bizottság folyó hó 8-án délelőtt 9 órától kezdve a korcsmárosok III. oszt. kereseti adóját fogja megállapítani.

— Kiténtetett aradi iparossegédek. Az ezredéves kiállításán a aradi iparos-segédek és

inások fényes kiállítása rövid időn bezárul. Még e hónap közepéig marad nyitva s addig alkalma van a közönségnek a magyar ipar igazán nagy reményekre jogosító ifju nemzedékének munkait megtekinteni. A bezárás előtt azonban még nagy napjuk lesz a kiállítás résztvevőinek: a díjak ünnepélyes kiosztása. Az ünnepek csaruokában nyilvánosan fogják kiosztani a díjakat, aranyakat, szakmunkákat díszes kötésben és okleveleket. Különösen a szakmunkák kiosztása járt nagy előkészítő munkával, mert nem csak a versenyző szakmájára, de korára és tudására is tekintettel kellett lenni. A vidéki kiállítók díjait a helyi bizottságoknak küldik meg s azok fogják ünnepélyesen kiosztani. A kiténtetett segédek és tanoncok névsorát olvasva, örömmel tapasztaljuk, hogy abban a vidékiek között tege t ö b b a z a r a d i. Így a segédek kiállításán első díjat nyerte: Szamel László, a s a r a d i n y o m d a r é s z v é n y t á r s a s á g e g y i k ü g y e s k e z ü k ö n y v k ö t ő j e, 10 aranyas első díjat Somogyi Sándor, 5-aranyat German Géz, 3-aranyat Benedek Sándor és Bogdános György. Második díjat nyertek; 2-aranyat Berán Béla, 1-aranyat Maringer József, Piller József a s a r a d i n y o m d a r é s z v é n y t á r s a s á g n á l, Sváb Agoston és Eberwein József. — A tanoncok közül első díjat nyert; 8 aranyat Bischoel Emil, második díjat: 1 aranyat Csizmadia Béla, Csorba Kálmán, Galgóczy József, Herbster János. Osváth Andor és Schich Mátyás.

— Aradi flu a Teréziánumban. A király a cs. és kir. Teréziánumban a jövő tanévre betöltendő, a Magyarország ezeréves fennállásának emlékére szerveztet s a Mária Terézia-féle báltaszéki alapítványi helyekhez sorolt új teljes alapítványi helyek egyikét Butyka y Arisztidnak, Butyka y Adám m. kir. honvéd alezredes és aradi zászlóalj parancsnok fiának adományozta, mint a hivatalos lap tegnapi számában olvassuk.

— Tanítói kinevezések. A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter, Katona Ferencz, Benczur István, Hissinger Ilona és Siposné Priegl Paula okleveles tanítókat, illetve tanítónőket, a szapáry-ligeti állami elemi népiskolához rendes tanítókká, illetve tanítónőkké nevezte ki.

— A 33-asok Nagyváradon. Az Aradon állomásozó 33-ik gyalogezred szombaton aug. hó 8-án érkezik Nagyváradra. Csehi és Oláh-Apáthi között a nagyvárad 37-ik gyalogezred fogadja. Több óráig tartó csapózás után bevonul mind a két ezred Nagyváradra. Velők magy be a két ezred zenekara is, a a vasárnap ott tartandó nagy népünnepélyen mindakettő közre fog működni.

— Terjedő sertésvész. A megyében már is megdöbentő mérveket öltött sertésvész napról-napra tovább terjed. Tegnapi Gyorokról és Dezsőházaról kapott a megye alispánja jelentéseket a járvány fellépéséről. A sertésvész által fertőzött községek száma elérte már a megyében a kilencvenet.

— A honvédség ellenőrzési szemléi. Tegnapi lapunkban közöltük a közös hadsereg tartalékos legénység felett tartandó ellenőrzési szemlék tervezetét, most a m. kir. 8-ik honvédkiegészítő parancsnokság részéről megállapított utazási és működési tervből közöljük a minket közelebből érdeklő határnapokat. Aradváros tartalékos honvédei október 2. és 3-ik napján jelennek meg az ellenőrzési szemléken, az aradi szolgabírójárás honvédei október 5. és 6-ikán, A vidéki szorozó járásokban ezek a határnapok: V i n

g a városban október 14. és 15., a vingai szolgabírói járásban október 16. és 17., Uj-Aradon október 19. és 20., Pécskán október 8., 9. és 10, végre Lippán október 12. és 13. Vingán és Uj-Aradon G a z d a Lajos százados I. kiegészítő tiszt, míg a többi helyen F i x e k János százados tartja a szemléte.

— Ismeretlen halott. Még folyó évi április hó 26-án a Marosból Aradon egy férfi holttestet fogtak ki, mely már teljesen foszlásnak indult, régóta lévén a vízben. Az aradi kapitányi hivatal a személyazonosságot nem tudván megállapítani, ártírt az alispáni hivatalhoz, mely aztán a hullára vonatkozó körözvényt és fényképet azzal a felhívással küldte meg az aradi főszolgabírói hivatalnak, hogy a nyomozást járása területén ejtse meg.

— Élet és halál. A főorvosi hivatal által az elmúlt hétre összeállított statisztikai kimutatás szerint született 14 fi és 12 nő: összesen 26 csecsemő arány 28.8 pro mille! meghalt 7 fi és 9 nő: összesen: 16; arány 28.8.

— A családi életből. Piros pozsgás lobogós szoknyás, csinos menyecske állított be nem is olyan régen az aradi vizsgálóbíróhoz. Mikor a törvény embere felvetette szeméit a sok ákom-bákom közül, odapattant gyorsan eléje s aztán egy folytában, mint a karikaospás peregte el az ő nagy bubánátát. Csukulicsa Juoné a neve, de igazán jobb szeretné, ha a pápa más nevet adna neki. Mert a ragyas képű csunya férje ütiveri, a hol találja, minden ok nélkül, sokszor az egész falu: Bersova szemelattára. A minapában is valami csekélység miatt az a vadállat úgy felbőszült, hogy botot ragadva, assal kékre, véresre verte azokat a gömbölyű karokat, azt a hajlogó derekat. Négy hétig nyögte ő ezt az esetet, négy hétig szenvedett azért az utálatos szörnyetegért, kit gyűlölt, utált, kit nem is szeret, talán nem is szeretett soha. A bírő meghallgatta a menyecske panaszát, felvette a jegyzőkönyvet s aztán áttette az ügyet a törvényszékhez. Tegnapi délelőtt tárgyaltak felette. Mikor a bírő felszólította az asszonyt, hogy ismétlje még egyszer panaszát, az a piros pozsgás, rózsás arozu odasimult annak az utálatos rut embernek a rücskös arczához s aztán édeskés hangon arra kérte a jó urakat, ne bántssák est az ő mindenét, mert bizony a férje székeset nem emelt rá, egyszer igaz egy kicsit dühös volt s valamit hozzávágott meggondatlanságában, de rövid 8 nap alatt kiheverte ő est, mint egy rossz álmot. Aztán megint megcsirogatta azt a rut embert s nevető szemmel úgy mosolygott annak bárgyu szeméibe. A törvényszék a vád visszavonása folytán vádlottat felmentette, a szép menyecske pedig örvedve vitte haza us ő mindenét, kit szeret, szeret, talán nem is utált soha.

— Rabló komédiások. Kiténtő fogást tett tegnap a temesvári rendőrség. Kevéssel éjjel után két sajtáságos külsejű kocsin több férfuból, nőből és gyermekből álló komédiás csapat vonult be egyik külvárosi korcsma udvarába. Korán reggel egy rendőr igazolásra hivta föl a csoportot s irataik vizsgálata közben fölismerte az egyik nőben Buránszky Mária alias Pollák Száii ozirkuszművésznőt, kit a pestvidéki törvényszék mint egy rablás és több tolvajlás tettesét körözött. A körözvényt közlő „Rendőri Lapok“ augusztus 2-iki száma tegnap érkezett ide s így a rendőrnek a név még emlékezetében volt. Nemcsak a személyleírás, de a rendőri újságban közölt arczkép is teljesen ráillett a nőre, minélfogva az egész csapatot bekisérték a rendőrségre. — A banda feje: W u c h i n g e r Raimund, ki utlevele szerint a telet majusig Romániában töltötte s ott bizonyára több rendbeli gazságot követett el. Vele utaznak a R i c h t e r testvérek és egy öreg P o p u c z nevű köztánczos a feleségével, valamint nyoloz apró gyerek. A két csinos kocsin és a jó lovakon kívül Wuchingernél ezer forintnál több készpénzt és ékszeret találtak. — Mint tudósítók megjegyzi, a komédiás csapattal elfogott nyoloz gyermeket alighanem úgy lopták a bünre tanították. A herkulasi természetű Wuchinger utle-

vele szerint májusban jött át a határon Romániából; a rablásokat ott végezheték.

— **A tartalékos honvédtisztek nőülése.** Fejérváry Géza honvédelmi miniszter a tartalékos és szabadságolt állományú, de tényleges szolgálatot teljesítő honvédtisztek nőülése dolgában rendeletet bocsátott ki. E szerint: Azok a tartalékos és szabadságolt állományú honvédtisztek, a kik a Ludovika-Akadémiában mint tanárok működnek, ezentúl csak akkor nőülhetnek, ha az előírt kaucziójuk meg van. A ténylegesítés végett próbaszolgálatra bevonult tartalékos honvédtisztek ezentúl szintén nőülhetnek, de csak a szabályszerű kauczió letétele mellett.

— **Hősök emléke.** A Szeged-Szöreg közötti csatában 1849. évi augusztus 5-én elesett honvédek emlékére közadakozásból emelt szoborművet szerdán délelőtt leplezték le Szegeden tengernyi közönség jelenlétében. A szobornál a városi hatóság, a 48-as honvédek egyesülete, a városrészi népkörök és többi egyesület és társulat zászlóik alatt testületileg jelentek meg. Az ünnepelet a szegedi dalárda nyitotta meg a himnusz elénekével. Fluck Ferencz szoborbizottsági elnök, 48-as honvédtiszt nagyhatalásu emlékbeszédet tartott, mely után a koszorúkkal borított szoborról a lepel lehullott. Lázár helyettes polgármester Szeged város nevében a szobrot átvette, azután Szávay Gyula szavalta el szép alkalmi köteményét, végül a polgári dalárda a szónatot énekelte. A szobormű egy magas gránitoszlopból áll, tetején ágyugolyón kiterjesztett szárnynyal álló turulmadárral, a talpazaton bronz babékoszorosorral. A szobor főírata: **A szabadságharcban 1849. augusztus 5-én Ujszeged-Szöreg alatt elesett honvédek emlékére.** Csatájuk a védelmezett népjogcsatája volt.

— **Rövid hírek.** Nagyváradon elfogták Szojka Géza 37-ik ezredbeli közkatonát, a ki tegnapielőtt néhány forint áru ruhát ellopva, megszökött ezredétől. — Topolyán a villám agyonütötte Faragós Margit 13 éves árvaleányt. — Debreczenben Kovács Sándor pénzbeszedő, ismeretlen okból felakasztotta magát. — Csókán a Tisza partján dolgozó munkások kifogták a vizből Kiss János szegedi munkás holttestét. Kiss valószínűleg gyilkosság áldozata. — **Dungyverszky** ismert bácskai nábob torontálmegyei istvánvölgyi birtokán nagy tüzvész volt, mely 500 kereszt és öt kazal gabonát megsemmisített. — **Szabad-Bárándon** tegnap nagy vihar volt. A villám lesújtott Ploncsik Mihályné házába és őt, valamint férjes leányát, Vellarsicsné, a ki áldott állapotban volt, megölte. — **Rogojvác** szerb község lakói tegnap politikai bosszúból furkóbotokkal rárohantak Stepovics Athanasz előljáróra, kit addig ütlegeltek, migjélelkét kiadta. — **Palermóban** tegnapielőtt es tegnap szokatlanul meleg scirocco fújt. A hőmérsék magassága árnyékban 44 fokra, napban 52 s fél fokra hágott. A város egészségi viszonyai kitűnők. — **A nizza-cannesi vaspályán** mult szombaton egy fiatal lány vetette magát a mozdony elé, mely azonnal szétmorszolta. A szerencsétlen leány tárcsájában több, a monte-carlo-i játékbank által kiállított betétjegyet találtak.

MULATSÁGOK.

(=) **A maros-szlatinal iparvasutak** áttisztjel augusztus hó 15-én, a szükségét szenvedő vasuti alkalmazottak részére létesítendő segélyalap javára zártkörű táncigalmat rendez d. u. 2 órakor kirándulás szeszóvaljáz erdőbe, este a tánc folytatása a nagyvendéglő termében. Belépti-dj: személyjegy 1 frt, család-jegy 2 frt. Felülfizetések köszönettel fogadotatnak, és nyilvánosan nyugtáztatnak. Hölgyek kéretnek egyszerű utozai ruhákban megjelenni Etelekről és italokról legjobban gondoskodva iess. A táncvizigalom kedvezőtlen idő esetén kirándulás nélkül fog megtartani.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

* Irodalmi rovatunk egyik állandóvá vált, olvasóink rokonszenves és érdeklődő fogadtatásában is részesülő nagyobb szabásu műve a Szalay-Baréti írta „Magyar nemzet

története“, melynek most vettük a 43-ik füzetét, melyben a Habsburgházból való királyok elsője, I. Ferdinándnak magán-uralkodásának a története folyik tovább. Igen sikerült a külön műmelléklet, mely II. Rákóczy Ferencz elfogatását ábrázolja, jeles festőművésznünk, Benczur Gyulának ismert festménye utáni hatásos reprodukcióban. Aztán jön: V. Károly császár öregkori arcképe. Martinuzzi állítólagos kálváriája. Krisztus alakja Martinuzzi állítólagos kálváriáján. Castaldó emlékérmének hátlapja. Castaldó emlékérmének előlapja, Martinuzzi meggyilkolása. Szondy György aláírása. Losonczy István sajtókezű levele Bátor Endre erdélyi vajdához. Szolnok ostroma 1552-ben, Dobó István, Eger hős védőjének síremléke, Dobó István és társai levele Nádasdy Tamás nádorhoz. Castaldó arcképe, Dobó István aláírása, Izabella királyné síremléke.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **A kutya-harapás következményel.** Kóhánny Péter 11 éves simandi oláh gyerek bement egy alkalommal Dandé Lajos házába, hogy tőle zöldséget vegyen. Mig Dandé felesége a kertbe ment a zöldségért, az egyedül maradt gyereket a kutya megtámadta s térdét össze-vissza marozangofta, úgy hogy egy hónapig fezdte meg az esetet. A törvényssék e miatt a kutya tulajdonosát, Dandé Lajost gondatlanság miatt 10 frt fő és 5 frt mellékbüntetésre, behajthatlanság esetében 3 napi elzárásra ítélte.

SPORT.

+ **Kerékpáros-ünnep** A temesvári „Veloitas“ kerékpározó egyeslet e hó 20-án Nikolicz Feodor br. val. belső titkos tanácsos védnöksége alatt millenniumi kerékpározó ünnepelet rendez, a melyben az aradi bicyclisták közül is szándékoznak néhányan részt venni. Mint bennünket értesitenek, a jury-be Tedeschik Viktort, az aradi kerékpárklubbs népszerű elnökét is beválasztották.

TÁVIRATOK.

Vályi János halálához.

Budapest, augusztus 6. (Saj. tud. táv.) **Wlassics** Gyula kultuszminiszter melegen hangu táviratot intézett a megboldogult főgondnok, **Vályi János** gyászoló családjához.

Földrengés a bánátságban.

Budapest, augusztus 6. (Saj. tud. táv.) **Torontálmegye** déli részéről naponta erős földrengéseket jelentenek. **A házak falai megrepedeznek a lökésektől,** llancsán pedig a templom tornyáról letört a kereszt. Ma éjjel 11-től 3 óráig óránként több lökést észleltek.

Hentaller és Ugron.

Budapest, augusztus 6. (Saj. tud. táv.) **Hentaller** mai nyilatkozatára, melyben **Ugron** ellen kikelt, **Ugron** helyett a lapja felel. Nem czáfol ugyan, de vastagon visszavág az ujság, azt állítván, hogy **Kosuth** annak idején nem reagált **Ugron** felhívására a jelöltetés érdekében s így **Ugron** kénytelen volt egyedül megtenni intézkedéseit a jelöltetésre.

Lueger Budapesten.

Budapest, aug. 6. (Saj. tud. táv.) Egyik magyar esti lap jelentése szerint **Lueger** **Budapesten** időzik. **A rendőrségnél** **Lueger** itt léte nincs bejelentve.

Menyő a villamos kocsiban.

Budapest, augusztus 6. (Saj. tud. táv.) **A mai zivataros időben** a kőbányai uton a villám becsapott egy robogó villamos

kocsiba. Szerencsére az utasok ijedelmén kívül egyéb baj nem esett s ezután a kocsit tovább folytatta útját.

A román királyi pár.

Bécs, augusztus 6. (Saj. tud. táv.) **A román királyi pár** ma reggel **Zell am See**-be utazott.

A berlini polgármester.

Berlin, augusztus 6. (Saj. tud. táv.) **Az itteni polgármester** levelet küldött **Budapestre,** tudatván, hogy a jövő héten a millenniumi kiállítás megtekintésére oda utazik.

A czár Párisban.

Paris, augusztus 6. (Saj. tud. táv.) **A czári pár** október hó elsején érkezik ide s egy hetet fog tölteni Párisban.

A czár Párisban.

Paris, augusztus 6. (Saj. tud. táv.) **A „Journal“** állítólag biztos forrásból azt írja, hogy a czár októberben megy Párisba és egy hetet fog ott tölteni.

Li Hung-Csang.

London, augusztus 6. (Saj. tud. táv.) **As angol királyné** **Li-Hung-Csangot** a **Viktória** rend nagy keresztjével tüntette ki.

REGÉNY CSARNOK.

Vasuton.

(Cramer holland novelláiból.)

— Az „Aradi Közlöny“ számára fordította: —
[5] **Városey Malvina.**

(Vége.)

A pórfiu, ki közelebből mégis idősebbnek látszott, mint a mennyire alább becsülttem, letörle arczáról a verejtéket s kérdé:

— **Hogy vagy anyám? Jól ülsz?**

— **Pompásan! pompásan!** — hallám az anyóka alig érthető szavát.

E perczben lépett be a kalauz és oly arcsot vágott, mintha mondani akarná: **No, emberek, szerencséteknek tarthatjátok, hogy velem utazhattok.**

— **Talán csak nem akartok egy jeggyel utazni?** — kérdé szomszédomtól.

— **Dehogy! Itt a kétjegy: egyik anyámé, másik az enyém!**

— **Nem akarja az öreg a padra tiltetni?** — mondá a kalauz leereszkedő hangon.

— **Köszönöm szépen!** — hangzék a válassz, s miután a vonatvezető vállát vonva elfordult, odahajolhattam szomszédomhoz, hogy megkérdezzem, mi baja van az anyókának.

— **Hogy mi baja? . . . Hja; mit feleljek rá? Az öregség, tetszik tudni, egyedül az öregség. Anyám napról napra jobban meggyöngyül és gyengébb lesz, pedig nem is olyan nagyon öreg: 72 éves.** „Gyermekkorától kicsi és vézna volt, de a mult év május hava óta annyira összeesett, hogy a szívem fáj, különben szive és esze egészséges, ő maga meg örökké vidor és jószágos“ és valamivel emeltebb hangon folytató:

— **Nemde anyám, mi még kéjutazásokat teszünk kettecskén?**

— **Az anyóka mosolygott és igenlőleg bólintott.**

— **De nem lenne-e jobb, ha anyját maga maga mellé tiltatná?** — kérdém újból.

— **A világ minden kincszéért sem, — viszonzá a pór; — anyám igen gyenge és értelmére lehetne a rázkodás. Hisz egészen kényelmesen fekszik reám támaszkodva, mint 34 év előtt megforditva. Akkor én feküdtem ép' így az ő ölében — és ismét hangosabban folytató:**

— **Nemde, anyám, 34 évvel ezelőtt megtanítottál az ölben vitelre? Mily nehéz lehettem én a vasgyuró!**

A kocsit zakatolásától nem hallottam, mit felelt az anyóka, de bizonyára helyben hagyta fia állítását, mert ismét mosolygott reá és a fiu folytatá:

— 25 fontot nyomtam születésemkor, a mint mondják, s hogy a szegény gyöngye aszszonyoknak volt mit cipelni rajtam, elképzelheti. Ez megfordul — mondám örökre — előbb az öregek vizik a fiatalokat, aztán az ifjak az öregeket.

— Most bizonyára orvosi tanácsért indult el? kérdém.

— Oh, nagyon csalódik — mondá ő nevetve az orvosok és tanárok csak nem segíthetnek rajta és a világ összes gyógyszeráránál többet érnek neki tojós tyukjaink. Nem, a mi orvosunk azt tanácsolja: Erős táplálék és vidám lélek! A tiszteletes ur pedig azt mondja: Jövétek és megyünk! Anyám pedig oly jól elkészült erre és oly nyugodtan gondol reá, mint a gyermek, kinek le kell feküdnie. En részéről nem szeretek rá gondolni... igen lesújtó lenne reám nézve... Isten tartsa meg még hosszú ideig! és hangosabban így szólt:

— Nem, anyám, maradj csak nyugton fejeddel a vállamon! ma korán keltél. Vagy ki akarsz nézni az ablakon? Mily gyorsan megyünk, nemde? Az öreg Nolte Kelemen majd irigyli, hogy vén napjaira még vasuton utaztál. Látod azt a szálmalmot? 1, 2, 3, az is elrepült.

Az anyóka jelekkel bizonyítá csodálkozását, a beszédes pórfu pedig így folytató:

— Tudja uram, miért utazunk vasuton? Pappeldamban lakunk, tudja kérem és minden nap hallám anyámtól: Ugyan milyen lehet a vasuti utazás? Gondoltam: ezt megpróbálhassam egyszer az anyám is. A bátyám, tudja, a Vilmos, a ki mindig téglaveréssel foglalkozott, a mult év májusában munka felügyelő lett Veicht Kampen Jantjét, a kit már 5 év óta ismert.

Az anyóka, úgy látszik, megértette a — Vilmos és Jantje — neveket, mert nyájasan bölintött, a fiu pedig folytató:

— Láska, anyámuak most már lefekvés előtt és felkelés után egyetlen gondolata az volt: mit csinálhat Vilmos és Jantje?

Bár csak még egyszer láthatnám!...

Ezzel előbb így cselekedtem — és előbb egyik, majd másik fülét fogta be — de végre meguntam és csitt... nem, pénteken így szóltam hozzá: Jól van, anyám, miért ne? Igen el fogunk utazni? Ő nevetett és azt hitte, hogy úgy sem lesz belőle semmi. De én megkérdeztem az orvost: Mit szól hozzá, orvos ur? Es az orvos is nevetett és aztán azt mondta: No, ha kedve van hozzá, isten nevében! Artalmára nem lesz, feltéve Evert, hogy te veie mégy. Milyen furcsa ön orvos ur — mondám én — hogy gondolja, hogy magára hagyám menni anyámat? Ilyesmi eszembe sem juthatna — és a pór jóízűen nevetett — az semmi esetre sem járná. Már két éve, hogy anyám nem tud járni többé és mindig ölben kell vinnem, reggel az ágyról a székre, este a székről az ágyba, jó időben pedig székkal együtt ki a szabadba. Es milyen helyes! tudja uram, más mindig fájdalmat okoz neki, ha hozzá ér, de én soha.

— De mégis nem kis teher lehetett önre, anyjával Pappelndamból Vechtig és ma vissza Veichtől Pappelndamig utazni — vetém közbe.

— Teher, uram, teher? — viszonzó a pór mig arszáról egész érthetően leolvashattam: no ép' ellenkezőleg! — Hogy anyám legkisebb nővérem születése után, mikor apám meghalt, özvegyen maradt és aztán értünk, négy gyermekeért, ezen kezeivel: — itt a ki-felé tekintő anyóka ráncos kezeire mutatott — mindenről gondoskodott és a keveset, a mink volt, összetartá, látja, ez teher volt.

Hogy mind a négyünket munkásságban, istenfélelemben és szeretetben nevelt fel jó példája által és hogy isten segítségével becsületben nevelt fel, teher volt. E nélkül a vézna anyóka nélkül az utozán tekereghettünk volna és a községnek eshettünk volna terhére, és mi lett volna akkor belőlünk? Nem is akarok reá gondolni, de tudom, ha anyámuak holnap ütne végórja, akkor lelke — és a beszéző gyors mozdulattal a kék égbe mutatott — egyenesen a mennyei nyugalomba térne át. Egy anya, ki anyit fíradt és dolgozott gyermekeiért, mint ez, a ki egyetlen-egy földi vagy égi kötelességét el nem mulasztotta, azt hiszem, az ilyennek biztos helye van a menyországban.

Igenlőleg bölir tam és gondolám, hogy az öregek asszony, mint így derék fiának

ölében feküdt és úgy nyugodott ott karjaiban, mint a csecsemő anyja kebelén, bizonyára már most is az égben van.

A nap oly verőfényesen sütött, a köd, mely a vidéket ellepé, szétfoszlott, — de az a köd, mely lelkemet nyomá, szintén eltűnt. Üdvözöllek, drága verőfény!

A gózsip Utrechtbe való megérkezésünket jelzé. Lesegítém a derék fut drága terhével és benső öronnal láttam, hogy mig a rotterdami vonatra várt, mint űt le künn a padra és hogyan figyelemzteté anyját mindarra, mit ugy szeretett volna még egyszer látni, mielőtt szemei örökre bezárultak.

Sokan nézték a különös látványt és sajnos, akadtak oiyanonk is, a kik nevettek rajta; de voltak mások, a kiket másféle érzélem lepett meg látukra.

Némelyeket talán teljesen fölösleges szánelom fogott el. S én? Oh, én szerettem volna szívemre ölelni az anyókat!

Megjelenése fényugár gyanánt hatott lelkekre és megadta a feleletet az én aggodó „Miként“-emre, mely egész éjjel fejemben forrt.

Neveld gyermekeidet saját jó példád által istenfélelemre, szeretetre és munkásságra: akkor boldogok lesznek itt alant és ott fenn és hálás szívvel viselik majd aggkorod terheit.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru és értéktőzsdé.

— Gyenes Lajos czég jelentése. —

Budapest, augusztus 6.

Gabonaüzlet: Buzát ma gyengén kínáltak, a vételkedv jó volt s az irányzat megszilárdult. Elkelt 18000 métermázsa ó buza 2¹/₂ krral magasabb, új buza változatlan áron.

Határüzlet: Amerikából 1/4 ota alacsonyabb árfolyamot jeleztek, s nálunk ismét lanyhán indult az üzlet, s igen csekély forgalom mellett, különösen takarmány czikkek zárultak lanyhán.

Zárul 12 órakor:

Ószi buza	6.20—6.21
Tavaszi buza	6.80—6.81
Buza május—júniusra	—
Tavaszi tengeri	8.30—8.31
Ószi tengeri	8.51—8.58
Tavaszi zab	—
Ószi zab	5.01—5.08
Tavaszi rozs	—
Ószi rozs	5.12—5.18
Tavaszi repoze	10.70—10.80

Értéktőzsdé: Közepes élénk kereslet mellett szilárdan zárult.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	358.20
Magyar hitelrészvény	388.25
Osztrák államvasut	858.50
Lombard	—
Jelzálog hitelbank	242.—
Rima-Murányi	—
Villamosvasut	—

— Budapest-kőbányai söráskereskedelmi csarnok, 1896. évi augusztus 5-én. Hízott sertés

árak: 1. Magyar első rendű 1. Öreg nehéz (páronkint 400 kilon feldli súlyban) — krig. (páronkint 300—400 kilogramm súlyban) — krig. Fialal nehéz (pkint 320 kilon feldli súlyban) — krig. Fialal közép (pkint 251—320 krig súlyban) 47.—48 krig. Fialal könnyű (pkint 250 kigr. terjedő súlyban) 48.—49 krig II. Magyar s z e d e t t: Nehéz (páronkint 280 kilon feldli súlyban) 48.—49 krig. — Közép (pkint 220—280 kigr. súlyban) — krig. — Könnyű (pkint 220 kilon terjedő súlyban) — krig. Szerbisi: Nehéz (páronkint 260 kilon feldli súlyban) — krig. Közép (pkint 220—260 kilongr. súlyban) — krig. — Könnyű páronkint 220 kigrig terjedő súlyban) — krig. — Sertésleltés szám 1896. augusztus hó 3-án volt készlet 6494 darab. 1896. augusztus hó 4-én felhajtator: — darab. 1896. augusztus hó 4-én elszállitator: 100 darab. augusztus 5-én maradt készletben 6894 darab. A hízottsertés üzletirányzata: Változatlan.

S z e z s z e t t.

— Augusztus 6. —

Mai jegyzéseink: Készára nagyban nyers szesz 51 forint — krajczár, kocsinyber 51 forint 50 krajczár hordó nélkül, per 100 liter % bolcsérre 35 frt fogyasztási adót. Száritott moslék 5 frt 20 kr. métermázsaánként.

Budapesti gabnatőzsdé.

— Az „Aradi Közlöny“ távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 3. d. u. 6 óra.

Uza bászági uj	6.35—6.70
Buza tiszavidéki	6.40—6.75
Buza pestvidéki	6.35—6.70
Buza fejrermegyei	6.35—6.70
Buza bősikai	6.45—6.80
Roze új, elsőrendű	5.30—5.85
Roze új, másodrendű	5.25—5.80
Arpa takarmány	—
Arpa égetni való	—
Arpa sörfőzdei	—
Zab	5.90—6.25
Tengeri bászági	8.55—8.90
Tengeri másnemű	8.45—8.55
Káposzta-repoze bászági	9.50—10.10
Köles	—
Buza márczius—április	6.60—6.61
Buza szeptember—o tóber	6.20—6.22
Buza május—június	—
Roze szeptember—október	5.12—5.14
Tengeri május—június	8.51—8.52
Tengeri július—augusztus	8.29—8.31
Tengeri októberre	—
Zab márczius—április	—
Zab szeptember—október	5.03—5.05
Káposzta-repoze augusztus—szeptember	10.70—10.75

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1896. augusztus 6.

Magyar aranyár. dék 4%	132.40
Magyar kcoronajár. dék 4%	99.25
Magyar arany 4 1/2%	124.50
Magyar ezüst 4 1/2%	101.75
Magyar keleti vasut 1878.	122.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.75
Magyar italmgváltási kötvény	100.—
Horvat-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereséj-sorozatgy kölcsön	152.60
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	139.—
Osztrák papírjár. dék	101.50
Osztrák jár. dék ezüst	101.50
Osztrák jár. dék arany	123.50
Koronajár. dék	101.—
1880-iki államsorozatgyek	145.30
Osztrák-magyar bankrészvény	97.80
Magyar hitelbank részvény	897.—
Osztrák hitelbank részvény	858.60
Osztrák-magyar államvasut	858.—
20 frankos arany (Napoleon'or)	9.70
Néme: birodalmi márka	58.65
London	119.70
Páris	47.55

IDEGENEK NEVSORA.

— Augusztus 6. —

Fehér Kereszt szálloda: Müller István műépítész, Hédekvár. Ifj. Kozma Ignác földbirtokos, Budapest. Vass szálloda: Wolfner Jozsef kereskedő, Temesvár. Deutsch S. kereskedő, Déva. Adamov os Hugó igazgató, Nádass. Muskát Gyula kereskedő, Budapest. Szántó Soma kereskedő, Budapest. Barna M. hivatalnok, Budapest. Steinbach A. kereskedő, Bécs. Reinits Adolf kereskedő, Bécs. Braun Jakab kereskedő, Bécs. Piovatni Emil kereskedő, Bécs. Lederer M. kereskedő, Grác. Königstein Károly kereskedő, Brünn. Nádor szálloda: Leitinger Mór kereskedő, Brassó. Honvári Drekszler Sarolta birtokosnő, Bécs. Kulincz Gyula utazó, Budapest. Klein Józsefné kereskedő, Battonya. Spitzer Lipót kereskedő, Szemlak.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

NYILTTÉR.*

Csak néhány napig.

DOBRÁNSZKY SÖRCSARNOKÁBAN.

Ma péntekenn, f. é. augusztus hó 7-én és a következő napokon

ELITE - ORPHEUM

Bouree József igazgatása alatt.

5 hölgy. 4 férfi.

Naponta fellépte a nagyon mulatósagos paradistáknak

BARRISON

testvérnek.

Naponta 2 új bohózat.

Szolid családi műsor.

Kezdeté 8 órakor. Belépti díj nincs.

16636/1896.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. miniszter ur 8743-IV-3/1895 szám alatt kelt rendelete nyomán ezennel közhírré tesszük hogy mindazok, kik a lóhere és luczerna mag — féléket vásárolnak, vagy vetőmag gyanánt eladnak, és megakarnak arról győződni, hogy ezen vetőmagvak aranka mentesek-e? arról hogy miként győződhetnek meg, — a szabályzatot a városi levéltárban a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetik.

Arad, 1896. évi augusztus hó 1-én.

A városi tanács.

201/96.

1082

Árverési hirdetményi kivonat.

A pécskai kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Smikál János és neje végrehajtónak Albota Jonika és Jonozás Elitia végrehajtást szenvedő elleni 250 frt tökékövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében (a pécskai kir. járásbírósa) területén lévő Szemlak község határában fekvő a szemlaki 1877 sz. tjkvben A I. 1. sor. sz. ingatlanra 400 forintban és a szemlaki 1769. sz. tjkvben A I. 2. sor. sz. alatt foglalt ingatlanra az árverés 94 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1896. augusztus hó 11-én d. e. 10 órakor Szemlak község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. törvényzikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3833. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Pécskán, 1896. évi március hó 20-án.

A pécskai kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság.

Novák,
kir. járásbíró.

279/896 vgr.

Árlejtési hirdetmény.

A végr: törv: 102. és 120 §-ainak meg felelőleg közhírré tétetik: hogy a Budapesti, Aradi, és Bécsi kir. törvényszék, ugy a világsi kir. járásbírósnak f. é. 61528, 63193, 6621, 140460, 2804, 2133, 2743, 2864, és 3175 sz. a. elrendelő végzése következtében, Dr. Neumann Mihály ügyvéd jelentkezésére, — Weigl Adolf és társa, Tamásy András, a Fonciére pesti biztosító intézet, Grieszhaber Mórné szül: Schubert Janka, Wechsler József, Spitzer József és társa, és Spitzer Gerzon és társa javára, Schubert Bernáth ellen 204 frt 65 kr, 65 frt, 130 frt, 210 frt, 300 frt, 159 frt 40 kr, 156 frt 63 kr, 75 frt. tőke és jár. erejéig foganatosított biztosítási és kielégítési végrehajtás alkalmával le és felül foglalt, és 1385 frt 30 krra becsült női ruha kelme, rövid árúk, bolti állványok szoba butor neműek és egyéb tárgyak, a világsi kir. járásbírósnak f. é. 2936/P. sz. a. kiküldő végzése folytán, a helyszínére vagy is Pankotán 1896. év augusztus hó 17-ik napjának d. u. 3. világsi pedig 1896. évi augusztus hó 18-ik napjának d. u. 3. órájára kitűzött nyilvános árverésen leg-többet ígérő vevőnek készpénzt fizetés mellett elfognak adatni.

Kelt világsi, 1896. évi augusztus 3.

Najmányi Béla
bir. végrehajtó.

1081

865/896

Tauczi körjegyző.

Árlejtési hirdetmény.

Melylyel alólirott körjegyző által közhírré tétetik, hogy Taucz község házában felépítendő istálló és óll-ra nézve törvényhatóságilag engedélyezett 1576 frt 22 kr. kikiáltási ár mellett f. évi augusztus hó 15. napján d. e. 11 órakor Tauczon a jegyzői iroda helyiségében nyilvános árlejtés fog tartatni.

Melyre árlejteti óhajtók azzal hivatnak meg, hogy az árlejtési feltételek terv és költségvetés alulirotnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Taucz 1896. évi augusztus hó 3-án.

Nika
körjegyző.

1078

16629/1896.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy az aradi vízvezetéki művek részvény-társasága a víz szolgáltatását 1896. évi augusztus hónap első napján megkezd, és a víz szolgáltatását mind addig ingyenes eszközli, még azt a szerződésnek megfelelőleg fogja szolgáltatni.

Arad, 1896. évi július hó 25-én.

A városi tanács.

A nagyhalmágyi járás főszolgabírájától

4466/1896. köz. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A pleskuczai körjegyzői lak kijavítására árlejtést hirdetek s az árlejtésnek a pleskuczai körjegyzői irodában leendő megejtésére határidőül f. évi augusztus hó 17. napjának d. e. 11 óráját tűzöm ki.

Az árlejtési feltételek a következők:

1. Árlejtési szándékozók a 3583 frt 84 krral előirányzott kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban letenni tartoznak, mit a vállalkozó csak a munka felülvizsgálatát követő egy év múlva megejtendő utófelülvizsgálat után s annak eredményéhez képest vehet fel.

2. Vállalkozó az építési munka előhaladásához képest részlet fizetéseket igényelhet, ezek azonban a teljesített munka értékének 3/4-át felül nem multhatják.

3. A községek fentartják maguknak, hogy az építési anyagokat a költségvetésben felvett egység árak mellett előállíthassák s az építés helyszínére szállíthassák s hogy ugyancsak a költségvetés szerinti egység árak mellett az előirányzott földmunkát közmunkaerővel, vagy más módon maguk végeztethessék.

4. Az árlejtés leütése után a létrejött jogügylet vállalkozóra azonnal kötelező, a községek azonban csak a képviselőtestület jóváhagyása után.

5. Az árlejtési jegyzőkönyv, szerződés, esetleg egyéb okmányok bélyegköltégeit, valamint a hirdetmény közzétételével felmerült költséget vállalkozó viseli.

6. Köteles a vállalkozó az építési munkát 1896. évi október hó végéig teljesen befejezni. E határidő be nem tartása esetén jogában áll a községeknek minden egyes napi késedelem után a vállalati összeg 1%-át, kötbér címén visszatartani.

Az árlejtés egyéb feltételei a pleskuczai körjegyzői irodában, a terv és költségvetés pedig hivatalomban tekinthető meg.

Nagy-Halmágy, 1896. július 28.

Csukay Gyula,
főszolgabíró.

1076

755/896. sz.

1080

Árverési hirdetményi kivonat.

A battonyai kir. járásbírósa mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a keveremesi uradalom végrehajtónak, Kovács Mihály és Kovács József végrehajtást szenvedettek elleni 495 forint tökékövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a szegedi kir. tvszék (a battonyai kir. jbróság területén levő, Keveremes községben fekvő, a keveremesi 610 sz. tjkvben A+1-4. 7-482. 503. 504/616. hrsz. ingatlanra 160 frt, az A+1-4. 7-482. 503. 504/617 hrsz. ingatlanra 285 frt, a keveremesi 625. sz. tjkben A+1-4. 7-482 503. 504/626 hrsz. ingatlanra 253 frt vagyis összesen 698 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverés elrendeltetik és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1896. évi szeptember hó 29-én délelőtt 10 órakor Keveremes község házában megtartandó nyilvános árverésen megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 16 forintot, 28 frt 50 krajczárt és 25 frt 30 krt készpénzben vagy az 1881. 60. t.-cz. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Battonyán, a kir. jbróság mint tkvi hatóságnál 1896. évi július hó 15-én.

Hajagos,
kir. aljárásbíró.

9240/896 kh.

Hirdetmény.

Arad városában előfordult újabb sertés vérszes elhullásból kifolyólag Arad város polgármestere 2096 sz. a kelt rendeletével a sertésvész járványt Arad város területén felléptetnek nyilvánította, a miért is a baj tovább terjedésének megállítására véget a nagyméltóságú m. kir. földművelésügyi miniszter urnak 39500/895 sz. a. kelt rendelete értelmében a mai naptól további rendelethez a következő kör elfojtási szabályok betartását szigorú büntetés terhe alatt elrendelem.

1. Sertés megbetegedése vagy elhullása a kapitányi hivatalnál azonnal elküldendő s akkép őrizendők, hogy lehetőleg a többi sertéseket be ne fertőzzék.

2. A községből sertések kihajtása további rendelethez betiltatik, sertésstrágyának az udvarból való kivitele másként mint 5% mézstejjel való fertőtlenítés után meg nem engedtetik. A községbeli összes sertés állomány istállózása további rendelethez meghagyatig.

3. Marhaleveleknek sertésekre való kiadása beszüntetettik.

4. Hentesek és mészárosok sertésolokba bemenetele eltiltatik.

5. A községbe vezető utakhoz örök állítatnak, a kik a sertéssel keresztül menni akarókat a község elkerülésével más utra tereljék.

6. A szomszéd községek a baj felléptéről tudomásba helyeztetnek.

7. Sertés elhullás esetén a hulla a gyepterre azonnal kiszállítandó s ott a hatóságis állatorvos megérkezéig őrzendő.

8. Arad város sertés állománya házról házra járás után való összeírása és a járások beszédése elrendeltetik.

9. A sertésekkel való házálás szigorúan tilos.

10. A járvány tartama alatt Arad város határában a miskálás eszközölése megtiltva van.

11. A heti városokról további rendelethez, a sertéseket kitiltom illetőleg a sertés vásár megtartását beszüntetem.

Ezen intézkedéseim szigorú betartására a midőn figyelmeztetem és a saját jól felfogott érdekében felhívom a közönséget, egyben tudatom, hogy az az ellen vétők az 1888 évi VII t. cz. 149. §-a alapján 300 frt-ig terjedő pénzbüntetéssel fognak sújtatni.

Arad 1896. augusztus hó 4-én.

Sariot
főkapitány.